

Uzaktan Eğitim

Uzaktan Eđitim Nedir? Bilgi, g¼n¼m¼ ekonomisinde toplumlaryn rekabet g¼Ålerini ve geliþmiþlik d¼zeylerini belirleyen en ¼nemli unsur haline gelmiþtir. Bilgi ekonomisine geÅiþte eđitimden sađlýða kadar her alanda biliþim teknolojileri kullanýlarak insan kaynaklaryn geliþtirilmesi ve yaþam boyu eđitim ¼ncelikli ¼nem taþýmaktadır (2. Biliþim Burasý, 2004). C deđiben teknolojik yapýlanmalar k¼resel eđitimde yaygýn ve ortak ÅÅ¼z¼mlerin geliþtirilmesine olanak verirken, ayný zamanda bireylerden beklentilerin hýzla artmasýna, eđitim kalitesinin uluslararası standartlar iÅinde deđerlendirilmesine yol aÅsmaktadır (Erbarut, 2003). Y¼z y¼ze eđitimin (¼rg¼n eđitim) temel ¼desi olan ¼đrenci-eđitimci iletiþiminin, uzaktan eđitimde kýsmen yerini alabilmesi iÅin, yeni yaklaþýmlardan yararlanýlmalydır. Uzaktan eđitim teknolojisi, uzaktan eđitimi, y¼z y¼ze eđitime bir alternatif olarak sunmak iÅin, b¼y¼k bir hýzla geliþmektedir. Eđitim programý sayesinde ¼đrenciler eđitim programýnýn tamamýný veya bir kýsmýný eđitim veren kurum merkezinden uzaktaki bir cođrafî konumda tamamlayabilmektedirler (Volery ve Lord, 2000; USDLA, 2006). Uzaktan eđitim, gerek geleneksel y¼ntemlerle ÅÅ¼z¼lemeyen eđitim sorunlaryn ÅÅ¼z¼m arayýplarýndan biri olarak kabul edilmesi, gerekse sađladýđ olanak ve esneklikler nedeniyle yaygýnlaþmaya devam ederken ortaya Åýkacak problemlerin ÅÅ¼z¼m¼n¼ de beraberinde getirecek biÅimde geliþmektedir (2. Biliþim Burasý, 2004). Uzaktan eđitim, uzaktan ¼đrenme ve uzaktan ¼đretim terimleri sýk sýk birbirleri yerine kullanýlmaktadır. Bu terimlerin aÅýklamalary birbirine benzer yapýlmaktadır. Kazmer ve Caroline (2004) â™e g¼re uzaktan eđitim; kipilere Åsalýþmak iÅin rastlanýr fýrsatlar verir fakat uzaktan eđitim kipilerin kopullary ya da mesleki zorunluluklar ile ilgilenmez. Bu y¼zden uzaktan eđitim ¼nceleri âœemektiple ¼đretimâœ kelimesi ile eþ anlamlý olarak kullanýlýrken daha sonralary eđitim televizyon ile birlikte kullanýlmýþtır. Ama esas b¼y¼mesi videoyu, telekonferans sistemini, e-mail ve interneti de iÅeren iletiþim teknolojileri aracýlýđý ile olmuþtur. Uzaktan eđitim, yetipkinler ve ¼niversitelere uzak mesafelerde yerleþik ¼đrenciler iÅin uygun bir eđitim sistemidir. Bununla birlikte, Å uzaktan eđitim, T¼rkiye gibi geliþmekte olan ve ¼niversite sayýsý yeterli olmayan ¼lkelerde, daha Åok ¼đrenciye ¼niversite eđitimi sađlamada etkin olarak kullanýlabilir (Yazýcý ve Altap, 1999). Arapýrmacylaryn yaptý tanýmlardan yola Åýkýlýđýmýzda uzaktan eđitimi; ¼đretici ve ¼đrenenin fiziksel olarak farklý mekanlarda olduđu, ¼đrenimlerin hýz ve kapasitelerine g¼re ayarlayarak, eđitim teknolojilerinden yararlanarak, verimli ve kaliteli bir þekilde ¼đrenme - ¼đretme etkinliklerini sađlamaya yarabilecekleri bir eđitim sistemi olarak tanýmlayabiliriz (Keegan, 1996; Apkar, 1996; Volery ve Lord, 2000; Alkan, 1996). Baplyca uzaktan eđitim teknolojileri olarak mektup yoluyla ¼đretimden, basýlý materyal, radyo, televizyon, audio ve video kasetler, Åokluortam, bilgisayar destekli eđitim, elektronik posta, internet, veritabanlary, uydu teknolojileri ve videokonferanstan sanal gerÅeklik olarak geniþ bir yelpazede karþýmýza Åýkmaktadır. Å Sýnyflandyracak olursak Etkileþimli Etkileþimsiz olarak ikiyeÅ ayýrabiliriz. Å Å Internet ve iletiþim teknolojilerindeki geliþmeler uzaktan eđitimde maliyetin d¼p¼r¼lmesinin yaný syra, etkileþim, zengin g¼rsel materyal kullanýmý ve eþzamanlý-farklý zamanlý uygulama olanaklar sađlamýþtır. Eđitimde etkileþim ve iletiþim Åok ¼nemlidir. Uzaktan eđitim teknolojileri ilk kullanýlmaya baþlandýđýnda genellikle etkileþimli deđilken geliþen teknoloji ile ¼đrenen-¼đretici, ¼đrenen-¼đrenen ve ¼đrenen-¼đretici materyal etkileþimini artýr. Å Etkileþimli uzaktan ¼đrenme sistemleri etkileþimin Senkron (Eþ zamanlý) Å ve Asenkron (Eþ Zamansýz) biÅimde olmasýn iki kategoride ele alýnabilir. Uzaktan eđitimde Canlý yayýn (Multi cast / Unicast-Broadcasting), ve Talep ¼zerine yayýn (on Demand) t¼rlerine g¼re etkileþim birebir-Åsift y¼nl¼, birden-Åsoða tek y¼nl¼ olabildiði gibi g¼n¼m¼ teknolojileri ile birden-Åsoða Åsift y¼nl¼ etkileþim ve iletiþim m¼mk¼n olmaktadır. Her Åýkan yeni teknoloji ile yeni bir uzaktan eđitim modeli ortaya Åýkmýþtır Kullanýlacak teknolojiler metin, ses, g¼r¼nt¼ ve elektronik ortam gibi deđipik ortamlarda farklý uzaktan eđitim amaÅlý kullaným potansiyeline sahiptir. Tablo 1 â™de Uzaktan Eđitim Uygulamalary Teknolojilere sýnyflandyrlmýþtır. Å Tablo1 :Å Farklý ortam ve eđitim potansiyeli arasýndaki karþýlýklý iliþki[1] Å SýnyflarTeknolojilerUzaktan UygulamalaryMetin (Text)Å Basýlý material (print) Å Bilgisayarlar âœ Ders ¼niteleriâœ Destekleyici materialâœ corresponde tutoring âœ Databases âœ elektronik yayýncýlýk (electronic publishingSes (Audio)Å Kasetler, Å RadyoTelefon ProgramlarTelephone tutoring,AudioconferencingG¼r¼nt¼ (Video)Yayimlama (Broadcasting) Video kasetleri / diskleriKablo / fiber optikuydumikrodalga videokonferencing ProgramlarslervideokonferencingElektronik ortam (Computing)Bilgisayarlar telefonfiber optic / uyduISDNCD-ROM, CD-I (Interactive CD), CD-V (video CD)Å Bilgisayar Destekli Å-đretimâœ elektronik postaâœ computer conferences, âœ audio-graphics, âœ databases âœ multimediaGenel ola zaman basýlý materyaller, ipitsel araÅlar, televizyon ve teknolojileri ve biliþim teknolojileri, uzaktan eđitimde iletiþim ortamlary olarak karþýmýza Åýkmaktadır. Å Uzaktan eđitim programýný tasarlarlarken hangi teknolojiyi kullanacađýmýza karar vermeliyiz. Teknolojilerin programa uymu veÅ birbirleri ile arasýndaki fark iyi deđerlendirilmelidir. Teknolojinin avantaj ve sakýncalaryna Tablo 2 â™de deđinilmiþtir. Å Å Å Tablo 2 : Uzaktan Eđitim Teknolojilerinin Karþýlaþýmlary[2] TeknolojiAvantajlarSakýncalar MateryalTaþýnabilir, ucuz, eriþimi kolay, iyi organize edilmip.Materyalin g¼nderimi ve tesliminde gecikmeler olabilir. Derslere ilgi d¼p¼kt¼r.Video kaset(CD-ROM ve DVD ortamynda da aktarýlabilir)Taþýnabilir, hareketli g¼r¼nt¼ ve ses iÅerir. Å-đrenenlerin iÅeriði VCR cihazlary yoluyla kolayca g¼zden geÅirmeleri olanaklýdır.Tekd¼ze ders anlatýmý t¼r¼nde s eđilimi vardýr. Y¼sherik ilginÅ olmadýđý ya da video ile desteklenmediði takdirde sýkýcý olabilir.Video konferans Å Å Å G¼r¼nt¼ aktarýmý yoluyla ¼đretim elemaný ve ¼đrenenler arasýnda eþzamanlý ve iki y¼nl¼ bađlantý kurulur. Geliþmiþ teknolojiye s sistemlerle yeterli ses ve g¼r¼nt¼ kalitesi sađlanýr.Pahalýdır. Å-zel ortam hazýrlanmasýn gerektirir. Etkileþim sađlanýr an desteklenmelidir. D¼p¼k teknolojili sistemlerde g¼r¼nt¼ kalitesi zayýf olabilir.Akýþkan Video (Streaming Video) veya SunumlarG¼r¼nt¼ veya grafik ve ses aktarýmý sađlar. Ylgiyle izlenebilir. Materyalin tekrar izlenmesi olanaklidir. Bant Åsođaltma gerektirmeksizin g¼ncelleþtirilebilir. Åcetimi video kadar zaman almaz.Tekd¼ze ders anlatýmý t¼r¼nde sunu eđilimi vardýr, iÅerik ilginÅ olmadýđý ya da video ile desteklenmediði takdirde sýkýcý olabilir. Å-đretim elemanýn sunum pla gerektirir. Å-đrencilerin yeterli kapasitede bilgisayar ve internet bađlantýsý olmalýdır.WebBilgisayara ÅsevrimiÅi olarak her an her yerden eriþilebilir. Åþeþitli ders y¼netim yazýlymlary ile (sohbet, ilan panosu vb.) iletiþime tepvik eder.Bilgisayara eriþim ve temel bazý teknik bilgiler gerektirir.ÅþevrimiÅi tartýþma araÅlarý, Ylan Panolary, Sohbet oturumlaryÅ-đretim elemaný ve diđer ¼đrencilerle ÅsevrimiÅi bađlantý sađlanýr. Senkron (sohbet) ya da asenkron (duyuru panosu) olabilir. Tartýþmalar dahil edileb G¼r¼nt¼mler sýnyrlýdır. Hýzly ve dođru klavye kullanýmý gerektirir. Elektronik PostaÅ Kullanýmý kolay ve ucuzdur. Bilgisayar ve temel bilgisayar teknolojisi bilgisi gerektirir. Å Å Å

Uzaktan eğitim, uzaktan Öğretim, e-Öğrenme, uzaktan Öğrenme, aŞşık Öğrenme, dađýtık Öğrenme, eþzamanlı Öğrenme, uzaktan Öğrenme, esnek Öğrenme gibi kavramlar Öğrenci ve Öğretmenin fiziksel olarak ayrı yerlerde oldukları bir eğitim sÁ¼recini tanımlamak iÅşin kullanılan kavramlardan bir kaÅşşydır.Â Uzaktan eğitim kavramı, bu kavramlar arasında yýllardır en yaygın kullanılanıdır. Uzaktan eğitim, fiziksel olarak ayrı ortamlarda yer alan Öğretme ve Öğrenme sÁ¼reAşlerini Aşşok gÁ¼zel bir şekilde tanımlamaktadır. Ancak son yıllarda âœœuzaktan Öğrenmeâœœ kavramı Aşşzellikle Amerika Birleşik Devletlerinde yaygın bir şekilde kullanılmaya başlandı (Picciano, 2001). Her ne kadar uzaktan Öğrenme ve uzaktan eğitim kavramları birbirlerinin yerine kullanılıyorsa da, uzaktan Öğrenme kavramı Öğreneni daha Aşşok vurgulamaktadır. GerAşşekten de son yıllarda Öğrenci-merkezli Öğrenme kavramı, Öğrenme etkinliği uzaktan olsun olmasın, her tÁ¼rlÁ¼ eğitim ortamı iÅşin yaygın olarak kullanılmaya başlandı. A-öğrenci merkezli Öğrenme kavramı Öğrencinin kendi Öğrenme etkinliği ile ilgili olarak sorumluluk aldđđ ortamların kullanılmaktadır. Uzaktan gerAşşekleştirilen Öğrenmelerde Öğrenciye bÁ¼yÁ¼k sorumluluklar dÁ¼þmektedir. Bu yÁ¼zden de uzaktan Öğrenme kavramı bu tÁ¼r ortamlar iÅşin daha uygun bir terim gibi gÁ¼rÁ¼nmektedir.Â Uzaktan Eğitim Kavramları:Uzaktan eğitim:Farklı mekanlardaki Öğrenci, Öğretmen ve eğitim materyallerinin iletişim teknolojileri aracılığıyla bir araya getirildiği resmi veya kurumsal bir eğitim faaliyetidir.Uzaktan Öğrenme:A-öğretici ve Öğrenenin fiziksel olarak ayrı ortamlarda bulunduğu durumlarda gerAşşekleştirilen Öğrenme etkinlikleridir.Sanal sýnyf:Belli bir Aşşeride bir ađ A¼zerinden Öğrenmek amacıyla oluşan grup.e-A-öğrenme (e-Learning):Ynternet, bir ađ veya sadece bilgisayar yolu ile gerAşşekleþen Öğrenmelerdir.m-A-öğrenme (m-Learning):Mobil iletişim araçları yolu ile gerAşşekleþen Öğrenmelerdir.Web tabanlı uzaktan eğitim:Web teknolojileri kullanılarak gerAşşekleştirilen uzaktan eğitim etkinlikleridir.Yapam boyu Öğrenme:Bireyin, yapamı boyu sÁ¼rekli bir Öğrenme etkinliği iÅşerisinde olması durumudur.Eþ zamanlı (senkron) Öğrenme:Farklı mekanlardaki bireylerin, aynı anda Aşşift yÁ¼nlÁ¼ iletişim teknolojileri yardımıyla sanal ortamda bir araya gelip gerAşşekleþtirdikleri Öğrenme.AþevrimiÅş Öğrenme: Bir ađ A¼zerinden sunulan iÅşerikle gerAşşekleştirilen Öğrenmelerdir.Â Eþ zamanlı (Senkron) uzaktan eğitim:A-öğrenme aynı anda ancak farklı ortamlarda sunulan eğitimFarklı zamanlı (asenkron) uzaktan eğitim:A-öğrenmelere hem farklı zamanlarda hem de farklı ortamlarda sunulan eğitimdir.Karma / Harmanlanmış (Blended) eğitim: Her tÁ¼rlÁ¼ teknolojinin kullanılabildiği, geleneksel ve uzaktan eğitimin farklı modellerinin bir araya getirilerek dÁ¼zenlendiđi eğitimdir.Geleneksel eğitim: Aynı mekan ve zamanda yapılan formal eğitimdir.Eğitim: En geniş anlamıyla eğitim, toplumdaki âœœkÁ¼ltÁ¼rlenmeâœœ sÁ¼recinin bir parçasıdır. Formal eğitim, amaÅşşıldır; Aşşnceden hazırlanmış bir program AşşerAşşevesinde planlı olarak yapılır; Öğretim yoluyla gerAşşekleştirilen Formal olmayan (informal) eğitim, yapam iÅşinde kendiliğinden oluşan bir sÁ¼reAşştir. Planlı ve amaÅşşılı değil, geliþigÁ¼zeldir. A-öğrenme YÁ¼netim Sistemi (LMS:Learning Management System): Farklı zamanlı veya harmanlanmış eğitimde Öğrencilerin ders seÅşimi ve derse katılmasına, iÅşeriklerin sunulmasına, AşşilAşşme ve değerlendirme yapılmasına, kullanıcı bilgilerinin izlenip raporlanmasına olanak sağlayan bir YÁ¼netim yazılımdır.YÁşerik: Uzaktan eğitimde belli standartlarda hazırlanarak Öğrenciye sunulan, belirlenmiş eğitim sÁ¼resi iÅşinde Öğrenilmesi hedeflenen editsel konu materyalidir. Eğitim: Geleneksel eğitimde eğitimi veren ve değerlendiren kişidir. Uzaktan eğitimde ise eğitimin verilmesinden, Öğrencilerle iletişimin kurulmasından etkileşimli ortamlarda yÁ¼rlÁ¼tÁ¼lecek etkinliklerden, sýnavların verilip değerlendirilmesinden ve bunların YÁ¼ntemlerinin belirlenmesinden sorumlu olan kişidir. TÁ¼rkiyeâœœde Uzaktan A-öğretim alanındaki uygulamaları A-öğretim Alanında 3 aþama sýnyfılandırabiliriz:1) Tartıþma ve Alanda A-neriler Oluþturma (1927 -1961)2) OrtaAşşöğretim Alanındaki Uygulamalar (1961- 1974)YÁ¼ksek A-öğretim Uygulamaları (1974 - ...)Â 1) Tartıþma ve Alanda A-neriler Oluþturma (1924 -1961)Â 1924 âœœ“ Yabancı uzman raporları Aşşzellikle de J.Dewey'in Öğretmen yetiþtirme konusunda uzaktan eğitimi teklif etmesi, uzaktan eğitim kavramıyla tanıtılmaya başlandı. 1927 âœœ“ İkinci teklif ise, okuma-yazma Öğretimi iÅşin "Muhabere Yoluyla Tedrisat" uygulamasıdır. Yurdumuzda inceleme yapan komisyonun hazırladđđ raporun, eğitimle ilgili bÁ¼llÁ¼mÁ¼nde, okul aÅşşılması ekonomik gÁ¼rÁ¼lmeyen yerlerde oturanların, teknik bilgi ve genel kÁ¼ltÁ¼rlerini geliþtirmek iÅşin mektupla Öğretim kurslarının aÅşşılması Önerilmiştir.1950 âœœ“ Ankara Üniversitesi Hukuk FakÁ¼ltesinde, Banka ve Ticaret Hukuku Raportörüne EnstitÁ¼sÁ¼nde, Yabancı Bankasının desteği ile bir bankacılık kursu aÅşşılması ve bu kursunda uzaktan eğitimle yapılması dÁ¼þbÁ¼nÁ¼lmÁ¼þ ancak gerAşşirilememiştir.1960 âœœ“ 61 MÄ-M (Mektupla A-öğretim Merkezi) kurularak, âœœMesleki ve Teknikâœœ alanlarla sýnyrlı olmak üzere bÁ¼nyesinde deneme faaliyetine başlandı. 1962 yılında Merkez YÁ¼netmeliđi oluşturularak, tanıtım, Aşşnemi,amaç ve ilerlemeye isteyenler iÅşin tercih edilebilir bir yol olduğu ilk kez resmen belgelendirilmiştir.Â 2) OrtaAşşöğretim Alanındaki Uygulamalar (1961- 1974)TÁ¼rkiyeâœœde Uzaktan Eğitim Anlayışının Kavramsallık Boyutundan Aşşýkarak âœœ“ Uygulama Boyutuna geÅşşmesiyle uygulamaların başlangıçını oluşturan dÁ¼nem olması nedeniyle en Aşşnemli gelişim sÁ¼reci olarak gÁ¼ze Aşşarpmaktaysa da uygulamalar ilk ve orta Aşşöğretim dÁ¼zeyinde sýnyrlı kalmıştır. 1961 yılında MEB tarafından Mektupla A-öğretim Merkezi kurulmuş Öğretime başlandı, bu Aşşalıþmalar 1966 yılında Genel MÄ¼dÁ¼rlÁ¼k dÁ¼zeyindeAşş ÖrgÁ¼tlenerek sistemAşş ÖrgÁ¼n eğitim alanında yaygınlaştırmıştır.Â 3) YÁ¼ksek A-öğretim Uygulamaları (1974 - ...)1974 yılında Mektupla YÁ¼ksek A-öğretim kurulmuştur. Bu gelişim yerini daha sonra Yaygın YÁ¼ksek A-öğretim Kurumuâœœna bırakmıştır. Ancak, bu gelişim de başlangıçta 1974 yılında Deneme YÁ¼ksek A-öğretim Okulu, 8 Mayıs 1974âœœde TÁ¼rkiyeâœœde kÁ¼llÁ¼ bir uzaktan eğitim kurumunun amacı ile kurulmuştur.1975 âœœ“ Mektupla YÁ¼ksek A-öğretim Merkezi ve Deneme YÁ¼ksek Öğretmen okulu projeleri yetersiz ve gereksizlikle sona erdirilmiş, aynı yıl Yaygın YÁ¼ksek A-öğretim Kurumu kurulmuş, sona erdirilen Deneme YÁ¼ksek A-öğretim Okulu projesi Öğrencileri bu kuruma devredilmiştir.1979 âœœ“ YAYKUR âœœun istenilen yaygınlık ve gelişmeyi sađlayamadđđ gereksizlikle Aşşalıþmalarına son verilmiştir.1981 yılında yÁ¼rlÁ¼rlÁ¼de giren 2547 sayılı YÁ¼ksek A-öğretim Yasası ile Ankara Üniversitesi bÁ¼nyesinde bir AÅşşık A-öğretim FakÁ¼ltesi aÅşşılmıştır. Bu fakÁ¼lte, uzaktan eğitim konusunda Öğretimi yaygın hizmetleri vermektedir.1980 ve 1990âœœly yıllarda Milli Eğitim Bakanlıđıâœœna bağlı olarak hizmet veren Okul Radyosu Okulu ÖrgÁ¼n eğitimi desteklerken, isteyen herkese yaygın eğitim olanağı sağlamıştır.MEB Eğitim Teknolojileri Genel MÄ¼dÁ¼rlÁ¼dÁ¼ bÁ¼nyesinde Aşşad nÁ¼fusu dıþında kalan bireylere uzaktan eğitim veren kurumlar ise;1992 yılında kurulan orta Öğrenim diploması veren AÅşşık Öğretim Lisesi,1997 kurulup, 1998âœœde Öğretime başlayan ve 6., 7. ve 8. yıllarının Aşşsunarak ilk Öğretim diploması veren AÅşşık Yüksek Öğretim Okulu,Elektrik tesisatAşşılıđđ sertifikası veren Mesleki ve Teknik AÅşşık Okuluâœœdur. Â Kaynak:Â [1] Evaluating Digital Distance Learning Programs and Activities: Studies, Practices, and Recommendations, World Bank Institute of the World Bank,Â October 2001.Â

[2] <http://training.ifas.ufl.edu/deft/develop/tech.htm>

Türkiye Bilim Vakfı 2003 yılında hazırlanan E-Öğrenme Kılavuzu

Salih Gökçe, "Eğitimi İbirlili Ekiplerinde Öğrenenlerin Sorun Çözerek Öğrenmeyle İlgili Tutum ve Görüşleri"
Üniversitesi Sosyal Bilimler Enst., Uzaktan Eğitim A.B.D., 2007 (Yüksek Lisans Tezi)

Â